

ปัจจัยที่มีผลต่อการติดสื่ออินเทอร์เน็ตประเภทเฟซบุ๊ก ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่

Factors Affecting Facebook Addiction of University Students in Chiangmai

นายอาพร พระรักรักษา

Nattayaporn Phrarubraksa

สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะสารสนเทศและการสื่อสาร

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ.เชียงใหม่

E-mail: aikurushii.roll@hotmail.com โทร. 084-2214865

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการติดสื่ออินเทอร์เน็ตประเภทเฟซบุ๊กของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยที่มีผลต่อการติดสื่ออินเทอร์เน็ตประเภทเฟซบุ๊ก 2) ศึกษาระดับพฤติกรรมการติดสื่ออินเทอร์เน็ตประเภทเฟซบุ๊ก 3) ศึกษาผลกระทบจากการติดสื่ออินเทอร์เน็ตประเภทเฟซบุ๊ก กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 176 คน พบว่า นักศึกษาที่ใช้เฟซบุ๊กเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 20 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่หอพัก มีความถี่ในการใช้เฟซบุ๊กเฉลี่ย 5 ครั้งต่อวัน และใช้โดยเฉลี่ย 3 วันต่อสัปดาห์ มีชั่วโมงในการใช้เฉลี่ย 4 ชั่วโมงต่อวัน จากระดับพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กสามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ตามระยะเวลาการใช้เฟซบุ๊ก ได้แก่ กลุ่มไม่ติด ระยะเวลา 1 – 4 ชั่วโมง กลุ่มติดน้อย ระยะเวลา 4 – 9 ชั่วโมง และกลุ่มติดมาก ระยะเวลา 9 – 24 ชั่วโมง ลักษณะการใช้งานส่วนใหญ่ ใช้เพื่อติดตามความเคลื่อนไหว และดูแฟนเพจศิลปิน อุปกรณ์ที่ใช้ คือ คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก และโทรศัพท์มือถือ เพราะสามารถพกพาได้สะดวก ได้ตอบโต้ทันที ส่วนใหญ่นักศึกษาใช้หอพัก และบ้านเป็นสถานที่เล่นเฟซบุ๊ก สาเหตุที่ใช้เฟซบุ๊กเพราะเพื่อนชวน และกำลังเป็นกระแสนิยม ค่าอินเทอร์เน็ตต่อเดือน พบว่า กลุ่มไม่ติด ผู้ปกครองเป็นคนออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมด ส่วนกลุ่มติดน้อยและติดมาก นักศึกษาเป็นคนออกค่าใช้จ่ายอินเทอร์เน็ตเอง

คำสำคัญ : ปัจจัยการติดสื่อ การติดสื่อเฟซบุ๊ก นักศึกษาอุดมศึกษา

Abstract

This is a quantitative and qualitative study of the personal characteristics and behaviors of students who suffer from an addiction to using facebook. Factors affecting the people who suffer from an addiction to using facebook. Effects on the study subject, personality, mood, behaviour. The impact of the social network such as facebook the study subjects life in general. Data was collected from two kinds of samples : 1) Questionnaires 176 people. 2) Indepth interview in 12 subjects.

The research found that students who use facebook, a female average age 20.30 years minimum age is 18 years old was the highest level of education 27 years are most undergraduate education is on the first floor of the University of 1 in Muang District, Chiangmai, living in dormitories, facebook frequency in the use of an average 5.39 times per day, with an average 2.55 days per week minimum is 1 - 3 days per week maximum is every day per week duration in an average of 3.90 hours at minimum 1 hours up to 24 hours of data on behavior in the level of the group, facebook sample can be divided into 3 groups according to a sample group from time to time, including facebook, 1 - 4 hours is a group of online is not attached to it, then turn on to a time-to-time for about 5 - 10 times or when there is a notification period is 4 - 9 hours in

group and the group with very little duration 9 - 24 hour nature of most of the work is used to track the movement and see my girlfriend. The device is an artist page using a notebook computer mobile phone because it can carry dialog. As soon as the place is used to play facebook home self-catering halls and cause to use facebook, because a friend suggested it wanted to try to play and is a popular internet cost per month group found that parents were not to bear the cost, and to all the groups attached to at least one more student, a cost the Internet itself.

Keywords : Factors of internet addiction, Facebook addiction, University student.

1.บทนำ

ปัจจุบันความนิยมใช้บริการเว็บไซต์ในลักษณะเป็นชุมชน หรือเครือข่ายทางสังคม (Social network) ไม่ว่าจะเป็น Facebook, Twitter, Line, Instagram เหล่านี้ เปิดให้เกิดการแสดงตัวตนในหลายด้าน นับตั้งแต่การกรอกข้อมูลส่วนตัวพื้นฐาน เช่น ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล จนถึงข้อมูลส่วนตัวที่ละเอียดขึ้น เช่น บันทึกกิจกรรมประจำวัน บันทึกความรู้สึกนึกคิดส่วนตัว เครือข่ายผู้คนที่คบหา รายละเอียดความสัมพันธ์ (ไพบูล, 2555) พฤติกรรมที่เข้าข่ายเสพติดเฟซบุ๊ก คือ ไม่มีเวลาอดทนอยากเพิ่มเวลาการเล่นเฟซบุ๊กมากขึ้นเรื่อยๆ ถ้ามีอันต้องลดเวลาการเล่น หรือหยุดเล่นไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดๆ จะรู้สึกกังวล กระสับกระส่าย ฝันแต่คิดว่าตอนนี้มีใครโพสต์อะไรลงในเว็บบ้าง เวลาทำกิจกรรมเข้าสังคมจริงๆ จะลดน้อยลง หรือย้ายมาพบปะกันบนเฟซบุ๊กแทน มีเพื่อนในบัญชี หรือในลิสต์มากเกิน ไป จนต้องเสียเวลาคอยตรวจสอบความเคลื่อนไหว หรือถึงแม้จะมีเพื่อนมาก แต่ 8 ใน 10 กลับไม่ใช่เพื่อนที่รู้จักกันในชีวิตจริง อดนอนเพื่อเล่นเฟซบุ๊ก หวนกลับไปคิดถึงความหลังดีๆ และกลับมาเริ่มต้นความสัมพันธ์ใหม่อีกครั้งกับแฟนเก่า ที่บังเอิญกลับมาเจอกันผ่านเฟซบุ๊กต่างๆ ที่ปัจจุบันมีคนรักหรือครอบครัวอยู่แล้ว เล่นเฟซบุ๊กติดต่อกันเป็นเวลานานเกิน 4 ชั่วโมง เสียสมาธิระหว่างทำงาน เพราะใจจดจ่ออยู่กับเฟซบุ๊ก (วรัท, 2551 : ระบบออนไลน์) ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จึงมีปัจจัยในด้านต่างๆ ที่ส่งผลทำให้นักเรียน นักศึกษามีพฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตกันอย่างแพร่หลายทำให้อาจส่งผลเสียถึงการเรียนและการปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัวและสังคม พบว่า นักศึกษาที่ไม่ได้เล่นเฟซบุ๊กใช้เวลากับการเรียนมากกว่าพวกที่เล่นถึงร้อยละ 88 ขณะที่นักศึกษาที่เล่นเฟซบุ๊ก 3 ใน 4 ไม่เชื่อว่าการใช้เวลาบนเฟซบุ๊กส่งผลต่อการเรียนของตนเอง คิดกับที่เสียเกือบทั้ง 1 ใน 4 ที่บอกว่า เฟซบุ๊กทำให้คนละความสนใจไปจากหนังสือหรือการบ้าน (ผู้จัดการออนไลน์, 2553.)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการติดสื่ออินเทอร์เน็ตประเภทเฟซบุ๊กของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งการทำวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการติดสื่ออินเทอร์เน็ต ระดับการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตประเภทเฟซบุ๊ก และผลกระทบที่เกิดจากการติดสื่ออินเทอร์เน็ตประเภทเฟซบุ๊กของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อค้นหาสาเหตุหรือเป็นแหล่งข้อมูลและเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการติดสื่ออินเทอร์เน็ตประเภทเฟซบุ๊กต่อไป

วัตถุประสงค์

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

- 1) ลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยที่มีผลต่อการติดสื่ออินเทอร์เน็ตประเภทเฟซบุ๊ก
- 2) ระดับพฤติกรรมการติดสื่ออินเทอร์เน็ตประเภทเฟซบุ๊ก
- 3) ผลกระทบจากการติดสื่ออินเทอร์เน็ตประเภทเฟซบุ๊ก

2. วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยในเชิงปริมาณใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยที่มีผลต่อการคิดเฟชนึก ระดับพฤติกรรมการคิดสื่อเฟชนึก และผลกระทบจากการคิดเฟชนึก กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 176 คน แบ่งเป็นมหาวิทยาลัย 4 แห่ง แล้วเทียบสัดส่วนกับจำนวนนักศึกษาทั้งหมด เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างจากแต่ละมหาวิทยาลัย โดยใช้สูตรคำนวณ ของ Taro Yamane (1970) อ้างใน เพ็ญแข, (2541) จำแนกเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 67 คน นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา 49 คน นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 45 คน และนักศึกษามหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น 15 คน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มคือกลุ่มไม่คิด จำนวน 4 คน กลุ่มคิดน้อย จำนวน 4 คน กลุ่มคิดมาก จำนวน 4 คน รวมทั้งหมดจำนวน 12 คน เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคิดเฟชนึก และผลกระทบจากการคิดเฟชนึก

3. ผลการวิจัย

ลักษณะส่วนบุคคลและระดับพฤติกรรมการคิดเฟชนึก พบว่า นักศึกษาที่ใช้เฟชนึกส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง มีอายุเฉลี่ย 20 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 กำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา และมหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์นพักอาศัยอยู่หอพัก ใช้เฟชนึก เฉลี่ย 5 ครั้งต่อ โดยเฉลี่ยใช้ 3 วันต่อสัปดาห์ ต่ำสุดคือ 1 – 3 วันต่อสัปดาห์ สูงสุดคือ ทุกวันต่อสัปดาห์ ระยะเวลาในการใช้ เฉลี่ย 3.90 ชั่วโมง สามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ตามระยะเวลาการใช้เฟชนึก ได้แก่ กลุ่มไม่คิด ระยะเวลา 1 – 4 ชั่วโมง กลุ่มคิดน้อย ระยะเวลา 4 – 9 ชั่วโมง และกลุ่มคิดมาก ระยะเวลา 9 – 24 ชั่วโมง ลักษณะการใช้งานส่วนใหญ่ ใช้เพื่อติดตามความเคลื่อนไหว และดูแฟนเพจศิลปิน อุกรณ์ที่ใช้ คือ คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก โทรศัพท์มือถือ เพราะสามารถพกพาได้สะดวก โด่ตอบได้ทันที สถานที่ที่ใช้เล่นเฟชนึก คือ บ้านตนเองและหอพัก สาเหตุในการใช้เฟชนึก เพราะเพื่อนชวนจึงอยากลองเล่นดู และกำลังเป็นกระแสนิยม ค่าใช้จ่ายอินเทอร์เน็ตต่อเดือน พบว่า กลุ่มไม่คิด ผู้ปกครองเป็นคนออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมด ส่วนกลุ่มคิดน้อยและคิดมาก นักศึกษาเป็นคนออกค่าใช้จ่ายอินเทอร์เน็ตของตัวเองบ้างเป็นบางครั้ง

ปัจจัยที่มีผลต่อการคิดสื่ออินเทอร์เน็ตประเภทเฟชนึก พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการคิดเฟชนึกของนักศึกษามากที่สุด เพราะต้องการตอบสนองความต้องการของตนเอง คือ เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน บันเทิง และยังพบว่า กลุ่มไม่คิด กลุ่มคิดน้อยและคิดมาก มีปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการคิดเฟชนึกของนักศึกษามากที่สุด คือ เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน บันเทิง จึงไม่มีความแตกต่างกัน รองลงมา กลุ่มไม่คิด ใช้เฟชนึกเพื่อต้องการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น กลุ่มคิดน้อยใช้เฟชนึกเพื่อทำตัวเด่น ทำตัวน่ารัก เพื่อให้ผู้อื่นสนใจ กลุ่มคิดมาก ใช้เฟชนึกเพื่อต้องการคำปรึกษาจากบุคคลในเฟชนึก และเพื่อต้องการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า อันดับสองของทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่างกัน จากการสัมภาษณ์พบว่าที่ใช้เฟชนึกเพราะคลายเครียด แก้เบื่อ ดูแฟนเพจแฟน ศิลปินนักร้อง และติดตามข่าวทั่วไป ปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่มีผลต่อการคิดเฟชนึกของนักศึกษามากที่สุด เพราะการเชื่อมต่อในการใช้เฟชนึก คือ การเชื่อมต่อผ่านสัญญาณ Wifi และยังพบว่า กลุ่มไม่คิด กลุ่มคิดน้อยและ คิดมาก มีปัจจัยด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่แตกต่างกัน เนื่องจากกลุ่มไม่คิด มีปัจจัยเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีผลต่อการคิดเฟชนึกของนักศึกษามากที่สุด คือ การเชื่อมต่อผ่านสัญญาณ Wifi รองลงมา เพื่อหาเพื่อน กลุ่มคิดน้อย คือ สมัครง่าย ใช้งานง่าย รองลงมา การเชื่อมต่อผ่านสัญญาณ Wifi กลุ่มคิดมาก คือ เพื่อหาเพื่อนหา รองลงมา สมัครง่าย ใช้งานง่าย และกระจายข่าวสารได้รวดเร็ว จากการสัมภาษณ์ ยังพบว่า การเชื่อมต่อสัญญาณผ่าน Wifi ใช้ง่าย สะดวกกว่าการเชื่อมต่ออื่นๆ เพราะมีการให้บริการฟรีจากบริษัทผู้ให้บริการเครือข่าย ความสะดวกในการใช้งาน ที่สมัครง่าย และใช้งานง่าย และช่วยเชื่อมโยงข้อมูลไปอีกเว็บไซต์อื่นได้ ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการคิดเฟชนึกของนักศึกษามากที่สุด เพราะต้องการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในการใช้เฟชนึก คือ เพื่อบอกเล่าเรื่องราวคำคม ข้อคิดดีๆ เตือนภัย และยังพบว่า กลุ่มไม่คิด กลุ่มคิดน้อยและคิดมาก มีปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการคิดเฟชนึกของนักศึกษามากที่สุด คือ เพื่อบอกเล่าเรื่องราวคำคม ข้อคิดดีๆ เตือนภัย จึงไม่มีความแตกต่างกัน รองลงมา กลุ่มไม่คิดและกลุ่มคิดน้อย ใช้เฟชนึกเพราะทำให้กระจายข้อมูลได้รวดเร็ว กลุ่มคิดมาก เพราะ

อยากมีเพื่อนเพิ่มมากขึ้น รู้จักผู้คนเยอะขึ้น ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า อันดับสองของทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่างกัน จากการสัมภาษณ์พบว่า การใช้เฟซบุ๊กเพราะการโพสต์ข้อความเตือนภัย หรือให้ข้อคิดดีๆ ต่างๆ ในเฟซบุ๊ก สามารถช่วยบอกให้คนที่ใช้เฟซบุ๊กคอยระมัดระวังตัวจากกลุ่มมิจฉาชีพมากขึ้น ปัจจัยวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ที่มีผลต่อการติดเฟซบุ๊กของนักศึกษามากที่สุด การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมจารีตประเพณีในการใช้เฟซบุ๊ก คือ สนใจเทศกาลวัฒนธรรมต่างชาติมากกว่าของไทย และยังพบว่า กลุ่มไม่ติด กลุ่มติดน้อยและ ติดมาก มีปัจจัยวัฒนธรรม เศรษฐกิจที่แตกต่างกัน เนื่องจากกลุ่มไม่ติด มีปัจจัยวัฒนธรรม เศรษฐกิจที่มีผลต่อการติดเฟซบุ๊กของนักศึกษามากที่สุด คือ สนใจเทศกาลวัฒนธรรมต่างชาติมากกว่าของไทย รองลงมา เพื่อติดตามดารากลุ่มติดน้อย คือ มีภายาวัยรุ่น สัมผัสแสดงเยอะดี รองลงมา เพื่อติดตามดารานักร้อง นักแสดงต่างชาติ กลุ่มติดมาก คือ ทำให้ชอบฟังเพลงต่างชาติ มากกว่าเพลงไทย รองลงมา ต้องการเปิดเฟซบุ๊กแฟนเพจเพื่อขายสินค้า จากการสัมภาษณ์ ยังพบว่า สาเหตุที่ทำให้สนใจเทศกาลวัฒนธรรมต่างชาติมากกว่าของไทย เพราะการเข้าถึงที่ง่ายขึ้นในการรับข่าวสารจากต่างประเทศผ่านเฟซบุ๊ก ทำให้ผู้ใช้รับข่าวสารมากจนเกิดเป็นค่านิยม และลอกเลียนแบบกันในกลุ่มวัยรุ่น เช่น วันวาเลนไทน์ วันคริสต์มาส วันอีสเตอร์

เมื่อนำค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมคมมาเปรียบเทียบกัน เรียงตามลำดับ 3 อันดับแรก พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการติดสื่อเฟซบุ๊ก คือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร การเชื่อมต่อผ่านสัญญาณ Wifi ที่ง่ายและสะดวก ทำให้ผู้ใช้เฟซบุ๊กสามารถเข้าถึงเฟซบุ๊กได้ง่ายมากขึ้น จึงเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการติดเฟซบุ๊กมากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยทางสังคม ที่ต้องการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยการบอกเล่าเรื่องราวคำคม ข้อคิดดีๆ เตือนภัย เพื่อให้ผู้ใช้เฟซบุ๊กระมัดระวังตัวจากภัยใกล้ตัว อันดับสาม คือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร เฟซบุ๊กมีความหลากหลายในการใช้งาน ทำให้แชทสนทนากับกลุ่มเพื่อนได้ง่าย สะดวกสบายมากขึ้น และยังช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการติดต่อสื่อสารทางอื่นด้วย และเมื่อค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มาเปรียบเทียบกัน เรียงตามลำดับ 3 อันดับแรก พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการติดเฟซบุ๊กของทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่างกัน โดยกลุ่มไม่ติด คือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร การเชื่อมต่อผ่านสัญญาณ Wifi ปัจจัยที่มีผลต่อการติดเฟซบุ๊กของกลุ่มติดน้อย คือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร ความสะดวกในการใช้งาน ที่สมัครง่าย ใช้งานง่าย ปัจจัยที่มีผลต่อการติดเฟซบุ๊กของกลุ่มติดมาก คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ที่ใช้เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยเล่นเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน บันเทิง ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการติดเฟซบุ๊กของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่างกัน

ผลกระทบจากการติดเฟซบุ๊กต่อตนเองมากที่สุด ในทางบวก คือ ทำให้รับรู้ข่าวสารมากขึ้น ผลกระทบจากการติดเฟซบุ๊กต่อตนเองมากที่สุด ในทางลบ คือ กังวลเมื่อไม่ได้เล่น นอกจากนั้น กลุ่มไม่ติด กลุ่มติดน้อย และกลุ่มติดมาก ยังมีผลกระทบจากการติดเฟซบุ๊กต่อตนเองทางบวกมากที่สุด คือ ทำให้รับรู้ข่าวสารมากขึ้น จึงไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนผลกระทบจากการติดเฟซบุ๊กต่อตนเองทางลบของทั้ง 3 กลุ่มพบว่า มีความแตกต่างกัน โดยกลุ่มไม่ติด มีผลกระทบทางลบ คือ กังวลเมื่อไม่ได้เล่น กลุ่มติดน้อย มีผลกระทบทางลบ คือ สมาธิสั้นหงุดหงิดง่าย เบื่อง่าย กลุ่มติดมาก มีผลกระทบทางลบ คือ มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ผลกระทบจากการติดเฟซบุ๊กต่อครอบครัวมากที่สุด ในผลทางบวก คือ ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการติดต่อทางอื่น ผลกระทบจากการติดเฟซบุ๊กต่อครอบครัวมากที่สุด ในทางลบ คือ เก็บตัวอยู่คนเดียวในห้อง และยังพบว่า กลุ่มไม่ติด กลุ่มติดน้อย และกลุ่มติดมาก มีผลกระทบจากการติดเฟซบุ๊กต่อครอบครัวทางบวกมากที่สุด คือ ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการติดต่อสื่อสารทางอื่น จึงไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนผลกระทบจากการติดเฟซบุ๊กต่อครอบครัวทางลบของทั้ง 3 กลุ่มพบว่า มีความแตกต่างกัน โดยกลุ่มไม่ติด มีผลกระทบทางลบ คือ เก็บตัวอยู่ในห้องคนเดียว กลุ่มติดน้อยและกลุ่มติดมาก มีผลกระทบทางลบ คือ ทำกิจกรรมกับคนในบ้านน้อยลง และพูดคุยกับคนในบ้านน้อยลง ผลกระทบจากการติดเฟซบุ๊กต่อสังคมมากที่สุด ในทางบวก คือ ช่วยกระจายข่าวสารได้รวดเร็ว ผลกระทบจากการติดเฟซบุ๊กต่อสังคมมากที่สุด ในทางลบ คือ ทำให้เกิดอาชญากรรม การถูกล่อลวง และยังพบว่า กลุ่มไม่ติด กลุ่มติดน้อย และกลุ่มติดมาก มีผลกระทบจากการติดเฟซบุ๊กต่อสังคมทางบวกมากที่สุด คือ ช่วยกระจายข่าวสารได้รวดเร็ว และมีผลกระทบจากการติดเฟซบุ๊กต่อสังคมทางลบมากที่สุด คือ ทำให้เกิดอาชญากรรม การถูกล่อลวง จึงไม่มีความแตกต่างกัน

4. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ใช้เฟซบุ๊กส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 20 ปี อยู่ในช่วงอายุ 18 – 23 ปี จัดอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งมีความคิดเป็นอิสระเต็มที่ในการดำรงชีวิต ให้ความสนใจกับการสื่อสารและค่อนข้างยอมรับการให้คำแนะนำได้ง่าย และพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม ความแตกต่างระหว่างเพศทำให้บุคคลมีพฤติกรรมของการติดต่อสื่อสารที่แตกต่างกัน เพศหญิงมีแนวโน้มและมีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารมากกว่าเพศชาย ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมาก ในเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ อายุเป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดและพฤติกรรม คนที่มีอายุน้อยมักจะมีความคิดเสรีนิยม ด้วยระยะเวลาในการใช้เฟซบุ๊กของกลุ่มตัวอย่าง มีตั้งแต่ 1 – 24 ชั่วโมง ผู้วิจัยจึงได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ตามระยะเวลาในการใช้งาน ได้แก่ กลุ่มไม่คิดระยะเวลาใช้งาน 1 – 4 ชั่วโมง กลุ่มคิดน้อย ระยะเวลาใช้งาน 4 – 9 ชั่วโมง และกลุ่มคิดมาก ระยะเวลาใช้งาน 9 – 24 ชั่วโมง โดยเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มผู้วิจัยได้วัดจากเวลาที่ทั้ง 3 ลักษณะและเปรียบเทียบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับ บุนผา และ อรรถา (2552) ที่ทำวิจัยเรื่อง สภาพการณ์อินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชนตามช่วงพัฒนาการแห่งวัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างช่วงวัยรุ่นตอนปลายใช้อินเทอร์เน็ตเกือบทุกวัน 4 - 6 วัน/สัปดาห์ และใช้อินเทอร์เน็ตแต่ละครั้งนาน 3 - 4 ชั่วโมง ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปกติคนส่วนใหญ่จะใช้อินเทอร์เน็ตโดยประมาณ 3 - 4 ชั่วโมง/วัน และหากมีการใช้งานมากกว่านั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าบุคคลนั้นเข้าข่ายการติดอินเทอร์เน็ต

ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการติดเฟซบุ๊กมากที่สุด คือ เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน บันเทิง สอดคล้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ได้ให้ทัศนะไว้ว่า สื่อมีอิทธิพลจำกัด เพราะแต่ละคนมีความแตกต่างกัน อิทธิพลของสื่อจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ความฉลาด ความนับถือตนเอง นอกจากนั้นทฤษฎีนี้ยังเห็นว่าผู้ฟังสามารถเลือกรับสื่อได้เอง บุคคลมีความสามารถเชิงรุก ที่จะแสวงหาสื่อใดสื่อหนึ่ง ให้ได้มาซึ่งเนื้อหาที่ต้องการ เพื่อบรรลุความพึงพอใจของตนเอง ปัจจัยด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีผลต่อการติดเฟซบุ๊กมากที่สุด คือ การเชื่อมต่อผ่านสัญญาณ Wifi กาญจนนา (2541) พิบูล (2545) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า แรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายนอกบุคคล มีผลกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ตัวอย่างแรงจูงใจภายนอกที่ทำให้บุคคลเกิดการเปิดรับสารสนเทศ จากปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยนั้น สามารถเห็นได้ว่ามีโอกาสทำให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตได้ แต่เมื่อผลการวิจัยสรุปออกมาได้แล้วนั้น ผลปรากฏว่าปัจจัยที่มีผลต่อการติดสื่ออินเทอร์เน็ตประเภทเฟซบุ๊กมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร ดังนั้น เทคโนโลยีจึงถือว่าเป็นสื่อที่มีความสำคัญที่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ใช้งานให้เป็นไปตามสถานการณ์ในขณะนั้นได้

ผลกระทบจากการติดเฟซบุ๊กต่อตนเองทางบวกมากที่สุด คือ รับรู้ข่าวสารมากขึ้น สอดคล้องกับ นิสาพร (2551) ที่ทำวิจัยเรื่องพฤติกรรมสารสนเทศผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า การเปิดรับข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างในการใช้อินเทอร์เน็ต ได้แก่ ต้องการพักผ่อนและคลายเครียด ต้องการความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร ผลกระทบจากการติดเฟซบุ๊กต่อตนเองทางลบมากที่สุด คือ กังวลเมื่อไม่ได้เล่น สอดคล้องกับ แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบของสื่ออินเทอร์เน็ต David Greenfield (1999) ที่ทำวิจัยเรื่อง ความรู้สึกและสภาพจิตใจของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต พบว่า 1 ใน 7 ยอมรับว่ามีความรู้สึกหมกมุ่นถึงอินเทอร์เน็ตระหว่างที่ไม่ได้เล่น 1 ใน 7 เช่นกัน บอกว่าเคยพยายามจำกัดการใช้ แต่ล้มเหลว 1 ใน 14 มีความรู้สึกกระวนกระวายและหงุดหงิดเมื่อพยายามจะลดการเล่น ผลกระทบจากการติดเฟซบุ๊กต่อครอบครัวทางบวกมากที่สุด คือ ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการติดต่อทางอื่น อินเทอร์เน็ตประกอบไปด้วยบริการที่หลากหลาย ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการมากมาย สนทนากับผู้อื่นที่อยู่ห่างไกลได้ ผลกระทบจากการติดเฟซบุ๊กต่อครอบครัวทางลบมากที่สุด คือ เก็บตัวอยู่คนเดียวในห้อง สอดคล้องกับ แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบของสื่ออินเทอร์เน็ต ประพิมพ์พรหม (2553) ที่ทำวิจัยเรื่อง ผลกระทบของอินเทอร์เน็ตต่อสุขภาพกาย และสุขภาพจิต พบว่า การเล่นอินเทอร์เน็ตเป็นเวลานานทำให้มีผลต่อสุขภาพจิตในทางลบ ได้แก่ ทำให้รู้สึกเศร้าโดยไม่ทราบสาเหตุ ไม่สามารถควบคุมสภาพจิตใจตนเองได้ ความสัมพันธ์กับครอบครัวลดลง

ข้อเสนอแนะ

ผู้ใช้ควรมีการแบ่งเวลาในการใช้เฟซบุ๊กให้น้อยลง และทำกิจกรรมอย่างอื่น นอกเหนือจากเล่นเฟซบุ๊กด้วย เช่น อ่านหนังสือ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านความคิด และมีสมาธิในการเรียน ควรตระหนักถึงภัยอันตรายที่เกิดจากการใช้เฟซบุ๊กของตนเอง ควรระมัดระวังในการใช้สื่อออนไลน์ให้มากขึ้น ไม่ควรโพสต์ภาพหรือวิดีโอที่ส่งไปทางลามกอนาจาร อาจจะถูกล่อลวงจากกลุ่มมิจฉาชีพได้

1. พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ควรเอาใจใส่ และพยายามใกล้ชิดกับบุตรหลานตนเองให้มากขึ้น เพื่อรับรู้ถึงความรู้สึก และปัญหาต่างๆ ครู อาจารย์ควรเข้มงวดในการใช้โทรศัพท์มือถือในห้องเรียนของนักศึกษา ขณะที่กำลังสอน ควรมีการกำหนดข้อบังคับ หรือบทลงโทษให้ชัดเจน

2. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารควรมีการตรวจสอบการใช้งานของผู้ใช้บริการเฟซบุ๊กให้มากขึ้น เพื่อป้องกันกลุ่มมิจฉาชีพ และผู้ที่แอบอ้างเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ และควรเพิ่มบทลงโทษในการกระทำความผิดให้มากขึ้น สื่อเฟซบุ๊ก ควรมีการปรับปรุงระบบป้องกันข้อมูลส่วนตัว หรือในการสมัครใช้งานครั้งแรก ควรให้มีการใส่ข้อมูลที่บอกลักษณะส่วนบุคคลของบุคคลนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้มีกลุ่มมิจฉาชีพแอบอ้างสิทธิผู้อื่นในการใช้งาน

5. เอกสารอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ. 2541. การวิเคราะห์สื่อ : แนวคิดและเทคนิค. บริษัทอินฟินิตี้เพรส จำกัด. กรุงเทพฯ.

นิสาพร บุญเฉลียว. 2551. “พฤติกรรมกรรมการสนทนาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย”.

ปัญหาพิเศษปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่.

บุบผา เมฆศรีทองคำ และ อรรษา สิงห์สงบ. 2552. “สภาพการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชนไทยตามช่วงพัฒนาการแห่งวัย”. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.). กรุงเทพฯ.

ประพิมพ์พรรณ สุวรรณภู และ อัจฉรา ประเสริฐสิน. 2552. “ผลกระทบของอินเทอร์เน็ตต่อสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของเด็กและเยาวชนไทย : กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร”. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.). กรุงเทพฯ .

ผู้จัดการออนไลน์. 2553. “360 องศา : พบเล่นเฟซบุ๊กจุดผลการเรียนตก”. [online]. เข้าถึงจาก

<http://ac219pyu22553s1.blogspot.com/2010/11/facebook.html>

พิบูล ทีปะปาล. 2546. การจัดการเชิงกลยุทธ์. อมรรการพิมพ์ : กรุงเทพฯ.

เพ็ญแข แสงแก้ว. 2541. การวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.

ไพฑูล สีใส. 2555. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งานระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก. 1(2): 72-83.

David Greenfield. 1999. Feelings and state of mind of the internet users. [online]. เข้าถึงจาก

<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=104771>